

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาจิตสำนึกในความเป็นพลโลกของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 9 ตามการรับรู้ของตนเอง ใน 8 ด้าน คือ การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างมนุษยชาติ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ผลกระทบของการกระทำของมนุษย์ที่มีต่อโลก จริยธรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบและการเอาใจใส่ต่อโลก การมองโลกเป็นศูนย์กลาง การมุ่งอนาคต การใช้ทรัพยากรโลก และการรู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของจิตสำนึกในความเป็นพลโลกใน 3 ด้าน คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลก ความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลก และการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลก

สมมติฐานการวิจัย

องค์ประกอบของจิตสำนึกในความเป็นพลโลกใน 3 ด้าน คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลก ความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลก และการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลก มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากรในการวิจัยนี้ เป็นครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 9 จำนวน 376 คน ซึ่งสุ่มโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ และแบบทดสอบจำนวน 1 ฉบับ มีรายละเอียดโดยสรุป ดังนี้

2.1 แบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบกำหนดค่าให้เลือกตอบ และเติมคำลงในช่องว่าง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลก เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีคำตอบ 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลก เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีคำตอบ 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับจิตสำนึกในความเป็นพลโลก ตามการรับรู้ของครู มีลักษณะเป็นปลายเปิด

2.2 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลก เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ มี 4 ตัวเลือก

3. คุณภาพของเครื่องมือ นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพิจารณาความตรงของเนื้อหา นำมาปรับปรุงและนำไปทดลองใช้กับครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่อำเภอตัวอย่างประชากร จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก และค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งและเก็บแบบสอบถามและแบบทดสอบโดยทางไปรษณีย์ ระหว่างวันที่ 18 มกราคม 2536 ถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2536 โดยส่งไปทั้งสิ้น 376 ชุด ได้รับคืนมาด้วยความสมบูรณ์ที่จะวิเคราะห์ได้ 333 ชุด คิดเป็นร้อยละ 88.56

5. การวิเคราะห์ข้อมูล แบบสอบถามตอนที่ 1 ใช้การหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ แบบสอบถามตอนที่ 2,3 และแบบทดสอบ ใช้การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบสอบถามตอนที่ 2,3 และแบบทดสอบโดยวิธีของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 36-45 ปี ครูทุกคนมีเชื้อชาติไทย และสัญชาติไทย เกือบทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ ข้อมูลด้านการศึกษา ครูส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี เรียนจบมาทางด้านการศึกษา จากวิทยาลัยครู มีวิชาเอกที่ศึกษาซึ่งครูระบุเป็นจำนวนมากที่สุด คือ สังคมศึกษา บริหารการศึกษา และประถมศึกษา

ข้อมูลด้านภูมิลำเนา ครูส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีที่พักอาศัยในปัจจุบันอยู่นอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล

ข้อมูลด้านประสบการณ์การสอน ครูประมาณครึ่งหนึ่งมีประสบการณ์การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่าง 3-7 ปี โดยรับผิดชอบสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วย

สำหรับเหตุผลในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครูประมาณครึ่งหนึ่งมีเหตุผลในการสอน คือ จำเป็นต้องสอน เพราะโรงเรียนมอบหมาย ข้อมูลด้านประสบการณ์การอบรม ครูประมาณครึ่งหนึ่งไม่เคยมีประสบการณ์การอบรมกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533 และไม่เคยมีประสบการณ์การอบรมอื่นๆ

ข้อมูลด้านการติดตามข่าวสาร ครูประมาณ 1 ใน 3 รับฟังข่าวจากวิทยุและอ่านหนังสือพิมพ์ทุกวัน โดยครูส่วนใหญ่ดูข่าวจากโทรทัศน์ทุกวัน ประเภทข่าวที่ครูประมาณครึ่งหนึ่งสนใจอ่านในระดับมากที่สุด คือ ข่าวอาชญากรรม และข่าวการเมือง โดยมีครูประมาณ 1 ใน 3 ที่สนใจอ่านข่าวบันเทิงในระดับมากที่สุด แหล่งที่ครูส่วนใหญ่ได้รับทราบข่าวและเหตุการณ์ต่างๆในระดับมากที่สุด คือ โทรทัศน์ โดยมีครูประมาณ 1 ใน 3 ได้รับทราบจากหนังสือพิมพ์ในระดับมากที่สุด

ข้อมูลด้านประสบการณ์การเดินทาง ครูส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์การเดินทางภายในประเทศ 1-2 ครั้ง, 3-4 ครั้ง และ 5-6 ครั้งต่อปี โดยสถานที่ที่ครูส่วนใหญ่เคยเดินทางไปคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับประสบการณ์การเดินทางไปต่างประเทศ ครูส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์การเดินทาง ครูที่มีประสบการณ์ส่วนใหญ่จะเดินทางไปประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทย โดยเฉพาะประเทศลาว ส่วนความสามารถทางด้านภาษา นอกจากภาษาไทย ครูส่วนใหญ่มีความสามารถในการใช้ภาษาลาว และภาษาอังกฤษ

ตอนที่ 2 จิตสำนึกในความเป็นพลโลกของครู

โดยภาพรวม ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจิตสำนึกในความเป็นพลโลกตามการรับรู้ของตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูมีจิตสำนึกในความเป็นพลโลกในด้านจริยธรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบและการเอาใจใส่ต่อโลก การมองโลกเป็นศูนย์กลาง และการใช้ทรัพยากรโลกอยู่ในระดับมาก และมีจิตสำนึกในความเป็นพลโลกในด้านการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างมนุษยชาติ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ผลกระทบของการกระทำของมนุษย์ที่มีต่อโลก การมุ่งอนาคต และการรู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับองค์ประกอบของจิตสำนึกในความเป็นพลโลกในด้านความรู้เกี่ยวกับความเป็นพลโลก ความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลก และการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลก ดังนี้

2.1 จิตสำนึกในความเป็นพลโลก ด้านความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลก ความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลก และการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลก ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลก กับความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลก ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกกับการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลก และความความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลกกับการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลกเท่ากับ 0.368, 0.165 และ 0.136 ตามลำดับ ซึ่งหมายความว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลก ความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลก และการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลกมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.2 จิตสำนึกในความเป็นพลโลก ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลก โดยเฉลี่ย ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 8.90$) ซึ่งครูส่วนใหญ่ร้อยละ 33.03 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 25.53 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกในด้านจริยธรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบและการเอาใจใส่ต่อโลกอยู่ในระดับมาก มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกในด้านการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างมนุษยชาติ การมองโลกเป็นศูนย์กลาง และการใช้ทรัพยากรโลกอยู่ในระดับปานกลาง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกในด้านการมุ่งอนาคต และการรู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมอยู่ในระดับน้อย และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกในด้านความหลากหลายทางวัฒนธรรม และผลกระทบของการกระทำของมนุษย์ที่มีต่อโลกอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกในระดับมากที่สุดในเรื่องการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงหนองคาย-เวียงจันทน์ มติต่อคำประกาศเรื่องสิ่งแวดล้อมของไทยในการประชุมสุดยอดสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาเมื่อเดือนมิถุนายน 2535 และการประกาศให้ทุ่งใหญ่นเรศวร-ห้วยขาแข้งของไทยเป็นมรดกโลก และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกในระดับน้อยที่สุดในเรื่อง

การติดต่อสัมพันธ์กับประเทศอื่น ความหมายของความหลากหลายทางวัฒนธรรม คุณค่าประเพณี
ของชาติต่างๆ การรณรงค์ที่ช่วยลดการทำลายชั้นบรรยากาศของโลก และลักษณะการรวมกลุ่ม
ของประเทศต่างๆ

2.3 จิตสำนึกในความเป็นพลโลก ด้านความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลก

โดยเฉลี่ย ครูมีความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลกอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$)
ซึ่งครูส่วนใหญ่ร้อยละ 72.67 มีความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลกในระดับเห็นด้วยมาก รอง
ลงมาร้อยละ 26.43 มีความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลกในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา
เป็นรายด้าน พบว่า ครูมีความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลกในด้านการติดต่อสัมพันธ์ระหว่าง
มนุษยชาติ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ผลกระทบของการกระทำของมนุษย์ที่มีต่อโลก
จริยธรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบและการเอาใจใส่ต่อโลก การมองโลกเป็นศูนย์กลาง การมุ่ง
อนาคต และการใช้ทรัพยากรโลกอยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลกใน
ด้านการรู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลกในระดับ
เห็นด้วยมากที่สุดว่า การทิ้งขยะไม่เลือกที่เพียงขึ้นเดียวก็สามารถทำลายสภาพแวดล้อมของโลก
เสื่อมได้ และมีความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลกในเชิงลบในระดับเห็นด้วยมากกว่า ประเทศ
ไทยมีความสามารถในการเป็นผู้นำกลุ่มประเทศอาเซียนเหนือกว่าประเทศสมาชิกอื่นๆ

2.4 จิตสำนึกในความเป็นพลโลก ด้านการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลก

โดยเฉลี่ย ครูมีการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลกอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$)
ซึ่งครูส่วนใหญ่ร้อยละ 85.89 มีการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลกในระดับมาก รองลงมาร้อยละ
7.81 มีการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลกในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า
ครูมีการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลกในด้านความหลากหลายทางวัฒนธรรม ผลกระทบของ
การกระทำของมนุษย์ที่มีต่อโลก จริยธรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบและการเอาใจใส่ต่อโลก
การมองโลกเป็นศูนย์กลาง การมุ่งอนาคต การใช้ทรัพยากรโลก และการรู้จักใช้เทคโนโลยีที่

เหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลกในด้านการติดต่อสัมพันธ์ระหว่าง มนุษยชาติอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลกในระดับมากที่สุดคือ การเข้าร่วมงานวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น การวางแผนครอบครัว การเก็บออมเงิน เพื่ออนาคต ให้ความร่วมมือในการประหยัดพลังงาน ใช้หลอดไฟฟ้าประหยัดพลังงาน นำกระดาษที่ใช้แล้วมาให้นักเรียนทำงานประดิษฐ์ นำวัสดุในท้องถิ่นมาประดิษฐ์สื่อการสอน และส่งเสริมให้นักเรียนนำวัสดุท้องถิ่นมาประดิษฐ์ของใช้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่สำคัญ ได้แก่ เห็นว่าควรมีการปลูกฝังจิตสำนึกในความเป็นพลโลกตั้งแต่เด็ก โดยจะต้องมีความร่วมมือกันทั้งที่บ้าน โรงเรียน และผู้งานสังคมที่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีด้วย การสอนในโรงเรียนควรเน้นให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง และต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาจิตสำนึกและความสามารถของครูผู้สอนด้วย ซึ่งมีครูบางส่วนมีความคิดเห็นว่า ประเทศไทยควรช่วยเหลือคนและแก้ปัญหาในประเทศก่อนที่จะไปช่วยเหลือประเทศอื่น ไม่ควรติดต่อสัมพันธ์กับประเทศที่เจริญกว่า เพราะเยาวชนกำลังถูกครอบงำจากวัฒนธรรมต่างชาติ และเห็นว่าไม่ควรบรรจุเรื่องไกลตัวไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลสรุปการวิจัย ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลใน 3 ประเด็นสำคัญคือ จิตสำนึกในความเป็นพลโลกของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวม และจิตสำนึกในความเป็นพลโลกใน 8 ด้าน และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของจิตสำนึกในความเป็นพลโลก ซึ่งมีสาระสำคัญของการอภิปรายผล ดังนี้

1. จิตสำนึกในความเป็นพลโลกโดยภาพรวม จากการวิจัยพบว่า ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจิตสำนึกในความเป็นพลโลกตามการรับรู้ของตนเองอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 8.90$) ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจาก ครูไม่เคยได้รับการอบรมหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 เพราะเพิ่งจะมีการประกาศใช้ และหน่วยงานที่รับผิดชอบยังจัดการอบรมให้ไม่ถึงถึงและแม้ว่าครูจะมีประสบการณ์การอบรมอื่นมากกว่า แต่อาจเป็นการอบรมที่ไม่สัมพันธ์กับการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หรือเป็นการอบรมที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้ในด้านวิชาการ ซึ่งในรายงานของทบวงมหาวิทยาลัย (2529) ได้สรุปไว้ว่า ครูต้องมีการค้นคว้าทางวิชาการอยู่เสมอเพราะวิชาความรู้มีความก้าวหน้าเปลี่ยนแปลงตามสภาพสังคมตลอดเวลา โดยเฉพาะกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งมีเนื้อหาถึง 1 ใน 3 เป็นเนื้อหาทางด้านสังคมศึกษา และมีแนวโน้มที่จะมุ่งเน้นในเรื่องของคุณภาพชีวิตทั่วทั้งโลกมากขึ้น โดยการเรียนรู้ในเรื่องของประเทศ เรื่องของโลก เพื่อให้รู้ว่าทุกชีวิตที่อยู่บนโลกควรมีคุณภาพที่ดีอย่างไร (วารสาร ธีระจิต, 2534) ทำให้ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตจำเป็นต้องมีการติดตามข่าวสารข้อมูลต่างๆ อย่างใกล้ชิด ในขณะที่จากการวิจัย พบว่า ครูมีการติดตามข่าวสารจากวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ทุกวัน โดยแหล่งที่ครูรับทราบข่าวและเหตุการณ์ต่างๆ มากที่สุดก็คือ โทรทัศน์ ซึ่งน่าจะทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกในระดับมาก แต่เนื่องจากสื่อจากโทรทัศน์ หรือวิทยุเป็นสื่อที่ค่อนข้างให้ข้อมูลในเชิงกว้างมากกว่าการวิเคราะห์ข้อมูลที่ลึกซึ้ง ประกอบกับข่าวที่ครูสนใจอ่านในระดับมากที่สุดก็เป็นข่าวประเภทอาชญากรรม การเมือง และบันเทิง จึงน่าจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกอยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาจากความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลกจากการวิจัยพบว่า ครูมีความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลกตามการรับรู้ของตนเองอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 3.83$) เนื่องจากครูมีการติดตามข่าวสารจากวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ทุกวัน จึงช่วยให้ครูมีโอกาสรับข้อมูลที่เป็นสาระเกี่ยวกับโลกได้กว้างขวางมากขึ้น โดยสาระสำคัญเกี่ยวกับโลกที่ได้รับความสนใจจากประชาชน และสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ มากก็คือ การดำรงอยู่และความอยู่รอดของโลก ปัญหาความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม ปัญหาการใช้ความรุนแรงในประเทศต่างๆ ปัญหาความอดอยาก ปัญหาโรคภัยร้ายแรงที่คุกคามต่อชีวิตมนุษย์ ฯลฯ รวมถึงการรณรงค์ให้เห็นถึงปัญหาและความจำเป็นของมนุษย์ที่จะต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยความร่วมมือกันของประเทศต่างๆ การประชุมที่สำคัญที่ผ่านมาก็คือ การประชุมองค์การสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาซึ่งประเทศไทยก็เข้าร่วมด้วย และก็มี การเคลื่อนไหวในโครงการรณรงค์ของหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาที่มีผลกระทบต่อโลก และกระทบต่อชีวิตที่อาศัยอยู่บนโลก

การที่ครูได้รับทราบข้อมูลอย่างรวดเร็ว และได้รับรู้ถึงบรรยากาศ ความตื่นตัวในการดูแลรักษาโลก ทำให้ครูมีความคิดเห็นในทางบวกเกี่ยวกับโลก ดังที่สุโข เจริญสุข (2517) ได้กล่าวไว้ว่า การเกิดเจตคติที่ขึ้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง ประการหนึ่งก็คือ ขึ้นอยู่กับว่าพวกเขาเห็นหรือคนจำนวนมากมีเจตคติเช่นไร ส่วนที่เหลือก็จะมีเจตคติคล้อยตามไปด้วย หรือบุคคลอาจซ่อนความรู้สึกที่แท้จริงไว้ หรืออาจหันเหแก่งกระทำบิดเบือนจากความรู้สึก จากเจตคติที่แท้จริง (ศักดิ์ สุนทรเสณี, 2531) เพราะบุคคลเมื่อได้รับความรู้ก็จะแสดงออกมาเป็นความเห็น อาจเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย ชอบหรือไม่ชอบก็ได้ (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว อ้างถึงใน สุวรรณ ภู่วิจิตรรังสี, 2520) โดยที่บุคคลนั้นอาจไม่ได้มีความรู้ความเข้าใจมากพอที่จะแปลความ ตีความ หรือสรุปอ้างอิงได้ถูกต้องก็ได้ จึงเห็นได้ว่าครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกในระดับน้อยเกือบจะปานกลาง ในขณะที่มีความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลกอยู่ในระดับเห็นด้วยมากอย่างไรก็ตามระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลก และระดับความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลกของครูก็ไม่ต่างกันมากนัก เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย และเมื่อพิจารณาจากค่าสหสัมพันธ์ก็พบว่า มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญด้วย

ด้านการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลก ก็พบว่า ครูมีการปฏิบัติตนเกี่ยวกับความเป็นพลโลกตามการรับรู้ของตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$) ซึ่งหมายความว่า ครูมีการปฏิบัติตนในทางที่สอดคล้องกับแนวความคิดการเป็นพลโลกเป็นบางครั้งเมื่อมีโอกาส สอดคล้องกับคำกล่าวของไพบูลย์ อินทริษา (2519) ที่ว่า เจตคติเป็นสภาพการณ์ทางจิตใจที่มีอิทธิพลต่อความคิด และการกระทำของบุคคล เมื่อครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นพลโลกในระดับเห็นด้วยมาก จึงมีผลทำให้เกิดการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลกในระดับมากด้วย นอกจากนี้ อาจเป็นเพราะข้อปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลกในงานวิจัยนี้ เป็นข้อปฏิบัติที่เริ่มจากตนเอง ซึ่งบุคคลแต่ละคนสามารถกระทำได้เมื่อมีโอกาส ประกอบกับการรณรงค์ในการรักษาสภาพแวดล้อมของโลก ที่กระจายไปตามสื่อต่างๆ อย่างกว้างขวาง ซึ่งครูมีการติดตามข่าวสาร และรับทราบข้อมูลต่างๆ จากสื่อต่างๆ เหล่านี้ อยู่แล้ว ดังนั้นอาจประเมินได้ว่า ครูเองก็ได้รับอิทธิพลจากโครงการรณรงค์ต่างๆ เหล่านี้ บวกกับพื้นฐานทางการศึกษาทางด้านสังคมศึกษา การเป็นครูสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตซึ่งต้องเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่นักเรียน จึงทำให้ครูมีการปฏิบัติตนเกี่ยวกับความเป็นพลโลกในระดับมาก

กล่าวโดยสรุป การที่ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกในระดับน้อย แต่มีความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลก และการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลกอยู่ในระดับมาก น่าจะเป็นผลมาจากการที่ครูได้รับทราบข่าวสารต่างๆ ทุกวัน มีพื้นฐานความรู้ทางด้านสังคมศึกษา ส่งผลให้ครูเกิดความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลกในทางบวก และเป็นสิ่งที่ครูเองก็อาจได้เคยปฏิบัติมาก่อน หรือเห็นด้วยว่าควรจะต้องปฏิบัติตามนั้น แต่เนื่องจากครูขาดความสนใจติดตามข่าวในประเด็นที่เกี่ยวกับคนและชาติต่างๆ จากนิตยสารหรือวารสาร ขาดประสบการณ์ในการอบรมทางวิชาการ การเดินทางไปต่างประเทศ จึงทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาจากทั้ง 3 องค์ประกอบข้างต้นแล้วจึงพบว่าครูมีจิตสำนึกในความเป็นพลโลกในระดับปานกลาง ซึ่งจากผลการวิจัยของเฮทท์ (Hett, 1991) และวิลเลียมส์ (Williams, 1988) พบว่า การได้เรียน/อบรมโปรแกรมเกี่ยวกับประเทศอื่นๆ หรือโปรแกรมโลกศึกษา มีประสบการณ์การเดินทางไปต่างประเทศ และการมีเพื่อนต่างวัฒนธรรม ช่วยให้มีจิตสำนึกในความเป็นพลโลกในระดับสูง ในขณะที่จากผลการวิจัยของบาร์โรวส์ และลูซิโร (Barrows, 1991 และ Lucero, 1988 อ้างถึงใน Hett, 1991) พบว่า

ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในการมีจิตสำนึกในความเป็นพลโลก ระหว่างคนที่มีการเดินทางภายในประเทศ ประเทศใกล้เคียง และการเดินทางไปยังต่างประเทศเป็นระยะเวลาสั้นๆ เพียง 1-2 วัน

นอกจากนั้น จากผลการวิจัยของบาร์โรวส์ (Barrows, 1981 อ้างถึงใน Hett, 1991) พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในการมีจิตสำนึกในความเป็นพลโลก กับการได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ แมกกาซีน โทรทัศน์ วิทยุ หรือเพื่อน แต่จากข้อเสนอของทอร์เนย์ (Torney, 1982 อ้างถึงใน Frazier, 1985) ได้ระบุว่า การเปลี่ยนนิสัยการอ่าน โดยการอ่านแมกกาซีน และหนังสือพิมพ์ให้มากขึ้นในฐานะแหล่งความรู้เกี่ยวกับนานาชาติ จะช่วยให้เกิดทัศนคติในทางบวกเกี่ยวกับโลกสูงขึ้น และการมีประสบการณ์ในการเรียนรู้วัฒนธรรมที่ต่างออกไป โดยการเดินทางไปต่างประเทศ หรือเรียนรู้จากลักษณะความแตกต่างทางเชื้อชาติ และพื้นฐานทางสังคมที่มีอยู่ภายในประเทศ ก็จะช่วยให้เกิดความตระหนักเกี่ยวกับโลกได้เช่นกัน (Williams, 1982 อ้างถึงใน Frazier, 1985) .

2. จิตสำนึกในความเป็นพลโลกใน 8 ด้าน จากการวิจัยพบว่า ครูมีจิตสำนึกในความเป็นพลโลกตามการรับรู้ของตนเอง ในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากและระดับปานกลาง ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ด้านการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างมนุษยชาติ พบว่า ครูมีจิตสำนึกในความเป็นพลโลกในระดับปานกลาง เนื่องจากเมื่อพิจารณาจากความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลก พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง โดยยังมีความเข้าใจว่า การติดต่อสัมพันธ์กับประเทศอื่นนั้น ควรมีการเลือกติดต่อเพื่อผลประโยชน์ของประเทศ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ต้องถือว่าทุกประเทศเป็นส่วนหนึ่งของระบบโลก ที่ต่างต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอย่างแท้จริง (อ้างถึงใน Tucker and Cistone, 1990 และ Walfer, 1990) การเพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของมนุษยชาติ ทำให้ความเป็นชาติ และขอบเขตแห่งดินแดนไม่อาจวางกันได้ (National Council for the Social Studies, 1982) นอกจากนี้ ปัญหาที่เกิดขึ้นในที่ใดที่หนึ่ง หรือในประเทศใดประเทศหนึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อเกือบทุกประเทศในโลก ไม่ว่าจะประเทศ

าหญหรือประเทศเล็กก็ตาม(Cogan, Collins and Zakariya อ้างถึงใน ลิวิรรณ ศรีพหล, 2530) แต่จากการวิจัยนี้ที่พบว่า มีครูบางส่วนที่แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าไม่ควรรรจุเรื่อง โกลตัวไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา ซึ่งแสดงให้เหินว่า ครูยังมีความรู้ความเข้าใจไม่ถูกต้องเกี่ยวกับความสามารถในการเรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับโลกได้ของเด็ก ในขณะที่มีผลการวิจัยที่ยืนยันว่า เด็กอายุระหว่าง 7-12 ปี เป็นอายุที่เหมาะสมที่จะให้การศึกษาเกี่ยวกับโลกได้(Morris, 1979)

เมื่อพิจารณาจากความคิดเหินที่มีต่อความเป็นพลโลก พบว่า ครูเหินด้วยอยู่ในระดับมากในประเด็นของความเท่าเทียมกันในฐานะของประเทศ เขตแดนหรือลัทธิการปกครองไม่ใช่อุปสรรคในการติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างคนในประเทศต่างๆ รวมถึงเหินด้วยว่า ควรมีความสนใจและความรู้เกี่ยวกับคนและประเทศต่างๆซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดความเป็นพลโลก ดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เหินว่า แม้ครูจะมีความรู้ความเข้าใจไม่มาก แต่ก็มีความคิดเหินในเชิงบวกต่อการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างคนและชาติต่างๆ ถึงกระนั้น เมื่อพิจารณาจากการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลก พบว่า ครูมีการปฏิบัติตนในระดับปานกลาง หมายความว่า ยังไม่เคยกระทำ แต่จะกระทำเมื่อมีโอกาสในประเด็นของการพูดคุยติดต่อกับคนต่างภาษา ศาสนา และประสบการณ์การเดินทางไปต่างประเทศ ซึ่งน่าจะมีส่วนเหินจากการไม่มีโอกาสได้ติดต่อกับคน และชาติอื่นมากนัก แต่ก็มีความพร้อมที่จะกระทำเมื่อมีโอกาส เนื่องจากครูส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมของประชาชนน้อยมาก (เขตการศึกษา 9, 2535) มีประสบการณ์การเดินทางอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นส่วนใหญ่ ประเทศที่เคยเดินทางไปส่วนใหญ่ก็เป็นประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกับไทยโดยเฉพาะประเทศลาวซึ่งมีภาษา วัฒนธรรม ประเพณีคล้ายคลึงกับไทย ซึ่งผลการวิจัยนี้ที่พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความสามารถในการใช้ภาษาลาวในการฟัง/พูดอีกด้วย

2.2 ด้านความหลากหลายทางวัฒนธรรม พบว่า ครูมีจิตสำนึกในความเป็นพลโลกในระดับปานกลาง เนื่องจากเมื่อพิจารณาจากความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลก พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อยที่สุดโดยไม่เคยเข้าใจว่า วัฒนธรรมต่างๆที่มีอยู่มากมายในโลกนั้นต่างมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและมีคุณค่าเท่าเทียมกัน เพราะการปฏิบัติตนเป็นพลเมือง

โลกนั้น ประการหนึ่งจะต้องมีความเข้าใจในวัฒนธรรมอื่นที่ต่างไปจากตน และมีความชื่นชมในวัฒนธรรมอื่น (Joyce and Nicholson, 1979 และ Cogan, 1977) ซึ่งจากความคิดเห็นเพิ่มเติม ทำให้ทราบว่า มีครูบางคนคิดว่า การติดต่อสัมพันธ์กับชาติที่เจริญกว่าจะทำให้เยาวชนไทยถูกครอบงำทางวัฒนธรรมได้ง่าย แสดงให้เห็นถึงว่า ครูยังขาดความเข้าใจในความเชื่อมโยงกันของวัฒนธรรมทั่วโลก เพราะการเป็นพลโลกนั้น ไม่ได้หมายถึงการละทิ้งวัฒนธรรมของตนเองและยอมรับเอาวัฒนธรรมอื่นมาปฏิบัติ แต่หมายถึง การมีรากฐานทางวัฒนธรรมของตนเองอย่างเข้มแข็ง เพื่อที่จะสามารถเข้าใจ ชื่นชม และเรียนรู้จากคนอื่น ๆ และวัฒนธรรมอื่นของสังคมโลกได้ (Cogan, 1977)

นอกจากนี้อาจจะเนื่องมาจากการที่ครูมีประสบการณ์น้อยเกี่ยวกับการเรียนรู้วัฒนธรรมที่ต่างไปจากตน และในบทบาทของครูที่ต้องทำหน้าที่อนุรักษ์ และถ่ายทอดวัฒนธรรมไทย จึงอาจทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในความหลากหลาย และความเชื่อมโยงกันของวัฒนธรรมต่าง ๆ ไม่ลึกซึ้งนัก แต่เมื่อพิจารณาจากความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลก พบว่า ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากในประเด็นของ ความสนใจในการเรียนรู้วัฒนธรรมอื่นที่ต่างไปจากตน มีความชื่นชมเมื่อเห็นคนต่างชาติ เรียนรู้วัฒนธรรมไทย และไม่เห็นว่า การบังคับนักเรียนประถมศึกษาให้เรียนภาษาต่างประเทศจะทำให้ความเป็นไทยลดลง แสดงให้เห็นว่า แม้ว่าครูจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกในระดับน้อย แต่ก็มีความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลกในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากการที่ครูรับฟังข่าวสารทุกวัน จึงสามารถเก็บรวบรวมรู้สึกในทางบวกเกี่ยวกับวัฒนธรรมต่างๆ แต่ไม่ได้สนใจค้นคว้าเพิ่มเติมให้เข้าใจลึกซึ้งยิ่งขึ้น และเมื่อพิจารณาจากการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลก พบว่า ครูมีการปฏิบัติตนอยู่ในระดับมาก หมายความว่า ครูจะปฏิบัติตนเป็นบางครั้งเมื่อมีโอกาส ในประเด็นของการเข้าร่วมงานวัฒนธรรมประเพณีที่ต่างไปจากตน การเที่ยวชมโบราณสถาน และการเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศ เหตุที่ครูมีการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลกในระดับมาก ทั้งที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกในระดับน้อย และมีความเห็นด้วยทั้งในทางบวกและทางลบ น่าจะเป็นเพราะการเข้าร่วมกับวัฒนธรรมที่ต่างไปจากตนเป็นประสบการณ์ที่น่าสนใจ และการเข้าร่วมไม่ได้หมายถึง การที่ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม หรือ

ยอมรับวัฒนธรรมที่ต่างไปจากตนเองเสมอไป ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่า ถ้าครูได้มีประสบการณ์ในการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมบ่อยๆ จะช่วยให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ และความคิดเห็นในทางบวกเกี่ยวกับวัฒนธรรมอื่นเพิ่มขึ้น เพราะจากผลการวิจัยของเฮทท์(Hett,1991) พบว่า นักศึกษาที่มีเพื่อนจากประเทศอื่น หรือเพื่อนต่างวัฒนธรรม 2 คน หรือมากกว่าจะมีจิตสำนึกในความเป็นพลโลกในระดับสูงกว่าคนที่ไม่มี

2.3 ด้านผลกระทบของการกระทำของมนุษย์ที่มีต่อโลก พบว่า ครูมีจิตสำนึกในความเป็นพลโลกในระดับปานกลาง เนื่องจาก เมื่อพิจารณาจากความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกของครูพบว่า มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อยที่สุดในประเด็นของการรณรงค์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในประเทศไทย และไม่เข้าใจถึงบทบาทที่แท้จริงของมนุษย์ในฐานะพลโลก เพราะในฐานะที่มนุษย์ทุกคนล้วนอาศัยอยู่ในหมู่บ้านโลกเดียวกัน จึงควรที่จะต้องเข้าใจตนเองในฐานะสมาชิกของเผ่าพันธุ์มนุษย์ และในฐานะสิ่งมีชีวิตบนผืนโลก ที่ต้องตระหนักว่าการกระทำของบุคคลแต่ละคนนั้น สามารถส่งผลกระทบต่อปัญหาต่างๆของโลกได้ทั้งในแง่บวกและแง่ลบ ซึ่งทุกคนสามารถช่วยเปลี่ยนแปลงโลกให้ดีขึ้นได้ด้วยการกระทำของตน โดยไม่ต้องรอให้รัฐบาลเป็นผู้กำหนดให้ทำก่อน (Tucker and Cistone,1990 , Joyce and Nicholson,1977 และ Marker,1977)

ในขณะที่เมื่อพิจารณาจากความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลก พบว่า ครูมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก ในประเด็นของความจำเป็นของการที่ทุกคนต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อม และปัญหาต่างๆในสังคม โดยเริ่มจากการกระทำของตน หรือโดยการให้ความช่วยเหลือด้วยการบริจาค แสดงให้เห็นว่าถึงแม้ครูจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกในระดับน้อย แต่ก็เห็นด้วยในบทบาทของตนในฐานะสมาชิกของระบบสังคมโลกว่า การกระทำของตนสามารถส่งผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกได้ ดังนั้น เมื่อพิจารณาการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลกจึงพบว่า ครูมีการปฏิบัติตนอยู่ในระดับมาก หมายถึง เคยกระทำเป็นบางครั้งเมื่อมีโอกาส ในประเด็นของการไม่ใช้ผลิตภัณฑ์ที่ทำลายสภาพแวดล้อม ซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากการรณรงค์เรื่องสิ่งแวดล้อมตามสื่อต่างๆเป็นจำนวนมาก ซึ่งครูมีการติดตามรับฟัง ดู หรืออ่านอยู่ทุกวัน

2.4 ด้านจริยธรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบและการเอาใจใส่ต่อโลก พบว่า ครูมีจิตสำนึกในความเป็นพลโลกในระดับมาก เนื่องจากเมื่อพิจารณาจากความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลก พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก ในประเด็นของการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนในประเทศที่ประสบกับความเดือดร้อน และมีความรู้ในเรื่องการเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาในระดับโลกของประเทศไทย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ครูมีความรู้สึกสงสาร เห็นใจในความเดือดร้อนของประชาชนในประเทศอื่น มีความเข้าใจถึงความรับผิดชอบต่อโลกของตน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะสังคมไทยให้ความสำคัญและคาดหวังครูไว้สูงทั้งในด้านจริยนิสัย และวิถีการดำเนินชีวิต ครูคือ พ่อพิมพ์ แม่พิมพ์ของชาติซึ่งต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม ท้าหน้าที่สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม และเป็นแบบอย่างแก่บุคคลในชุมชนทั่วไป (คณะอาจารย์ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา, ม.ป.ป., เจริญ วรรวิจันกุล, 2531 และ โกรนุช สิริพูล, 2531) ทำให้ครูมีพื้นฐานทางด้านจริยธรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก แต่จากการวิจัยของลูซิโร (Lucero, 1988) กลับพบว่า ครูมีจริยธรรมต่ำ

เมื่อพิจารณาจากความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลกของครู พบว่า อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เช่น เดียวกัน โดยมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากในประเด็นของการสอนให้นักเรียนประถมศึกษาที่มีความรับผิดชอบในการดูแลสิ่งแวดล้อมโลก ไม่เอาเปรียบประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อผลประโยชน์ของตน การให้ความช่วยเหลือแก่พวกผู้อพยพ ไม่เห็นด้วยกับการทำอุตสาหกรรมที่จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการคำนึงถึงความมั่นคงของชาติมากกว่าชีวิตของพลเมือง ซึ่งสอดคล้องกับพื้นฐานความรู้ความเข้าใจที่ครูมีดังกล่าวข้างต้น และเมื่อพิจารณาจากการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลกก็พบว่า อยู่ในระดับมาก หมายถึง เคยกระทำเป็นบางครั้งเมื่อมีโอกาสในประเด็นของการไม่ซื้อสัตว์ป่า บริจาคเงินเพื่อช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน ช่วยดูแลสภาพแวดล้อมโดยไม่ใช่ผู้ทำลาย เป็นอาสาสมัครและร่วมคัดค้านการกระทำที่ทำลายสภาพแวดล้อม ซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลก และมีความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลกอย่างถูกต้องดังกล่าวข้างต้น

2.5 ด้านการมองโลกเป็นศูนย์กลาง พบว่า ครูมีจิตสำนึกในความเป็นพลโลกในระดับมาก เนื่องจากเมื่อพิจารณาจากความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลก พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง โดยมีความรู้ที่ มนุษย์มีโลกเพียงใบเดียวที่สามารถอาศัยได้ในปัจจุบัน มีความเข้าใจถึงความเป็นมรดกโลกที่มีอยู่ในประเทศไทย แต่ยังขาดความเข้าใจเรื่องลักษณะการรวมกลุ่มกันของประเทศต่างๆซึ่ง เบกเกอร์ (Becker, 1979) ได้กล่าวไว้ว่า มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกันที่มีเพียงหนึ่ง อาศัยอยู่บนโลกที่มีเพียงโลกเดียว และต่างมีชะตากรรมเดียวกัน นอกจากนั้นโลกยังเป็นระบบเดียวกันทั้งทางเศรษฐกิจและการเมือง (วิชัย ดันศิริ, 2529) จากข้อค้นพบ แสดงให้เห็นว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นหนึ่งเดียวของโลก แต่ยังไม่แน่วางใจในเรื่องที่ต้องกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติ เพราะความคิดและความรู้สึกแบบชาตินิยม ที่ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติเป็นลำดับแรกนั้นมีอยู่โดยทั่วไปในสังคม และระบบการศึกษาที่ครูเคยผ่านมา แต่จาโรลิเมก (Jarolimiek, 1971) ได้กล่าวไว้ว่า การมีทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับโลก น่าจะสิ่งที่ยึดแย้งกับความรู้สึกรักชาติ เพราะบุคคลจะไม่รักประเทศของตนน้อยลง เพียงเพราะเขามีความเข้าใจชุมชนโลกดี

นอกจากนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นในที่หนึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อเกือบทุกประเทศในโลก ซึ่งไม่อาจแก้ไขได้โดยการกระทำของชาติใดชาติหนึ่งเพียงลำพัง (Cogan, Collins and Zakariya อ้างถึงใน สิริวรรณ ศรีพหล, 2530 และ Kniep, 1986) และเมื่อพิจารณาจากความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลก พบว่า ครูมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากในประเด็นของปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกเป็นปัญหาร่วมกันของทุกชาติ ไม่เห็นด้วยว่า ไทยควรจะค้าขายกับเฉพาะประเทศในภูมิภาคเดียวกัน และจำนวนประชากรจะมีผลกระทบต่อจำนวนทรัพยากรในประเทศนั้นเท่านั้น และไม่เห็นว่าความมั่นคงของโลก คือ การมีกองทัพที่เข้มแข็ง แสดงให้เห็นว่า การที่ครูมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับความเป็นพลโลก ช่วยทำให้ครูมีความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลกในทางบวก และเมื่อพิจารณาจากการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลก ก็พบว่า ครูมีการปฏิบัติตนอยู่ในระดับมาก หมายถึงเคยกระทำเป็นบางครั้งเมื่อมีโอกาสในประเด็นของการติดตามข่าวที่เป็นประเด็นปัญหาของโลก ร่วมรณรงค์คัดค้านการใช้กำลังรุกรานประเทศอื่น สนใจหาความรู้ที่จะช่วยปกป้องโลก และการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับโลก ซึ่งเป็นการปฏิบัติที่สอดคล้องกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลก และความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลกของครู

2.6 ด้านการมุ่งอนาคต พบว่า ครูมีจิตสำนึกในความเป็นพลโลกในระดับปานกลาง เนื่องจากเมื่อพิจารณาจากความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลก พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย ในเรื่องของการคาดการณ์เกี่ยวกับปัญหาสภาพแวดล้อมในอนาคต สอดคล้องกับข้อค้นพบของฮาบิบ (Habib, 1979) ที่ว่า ครูมีโลกทัศน์ที่ค่อนข้างเอนเอียงไปในด้านที่จะยอมรับแนวความคิดเกี่ยวกับโลกอนาคตเพียงเล็กน้อย ในขณะที่เฮทท์ (Hett, 1991) ได้กล่าวไว้ว่า คนที่มีจิตสำนึกในความเป็นพลโลกจะต้องมีลักษณะคำนึงถึงอนาคตด้วย ซึ่งปรีญญา นุตาลัย (2535) ได้รายงานไว้ว่าชนแต่ละยุคมีสิทธิที่จะใช้หรือไม่ใช้ แต่ไม่มีสิทธิทำลายทรัพยากร เพราะชนทุกยุคมีหน้าที่รับผิดชอบที่จะต้องมอบมรดกร่วมของมนุษยชาติให้แก่อนาคตชน ในสภาพที่ไม่เลวร้ายไปกว่าเมื่อเขาได้รับมา

ในขณะที่ผลการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่า ครูยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกในลักษณะการคำนึงถึงอนาคต ทั้งนี้ น่าจะเป็นผลมาจากการที่ครูมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพปัญหาของโลกในปัจจุบันอยู่ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งพบในงานวิจัยนี้ ในด้านผลกระทบของการกระทำของมนุษย์ที่มีต่อโลก เพราะเมื่อครูมีความรู้ในปัจจุบันไม่ถูกต้อง การที่จะทำความเข้าใจปัญหาหรือสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจึงเป็นไปได้น้อย ประกอบกับความสนใจในการติดตามข่าวสารของครู เป็นข่าวที่ค่อนข้างให้ความรู้จำกัดในประเด็นของการคำนึงถึงผลกระทบทางบวกต่อคุณภาพชีวิตของคนรุ่นต่อไป การคำนึงถึงผลประโยชน์ในระยะยาวในการติดต่อสัมพันธ์กับประเทศอื่น ไม่เห็นด้วยว่า ในอนาคตจะมีทรัพยากรเพียงพอ และธรรมชาติสามารถควบคุมจำนวนประชากรได้เอง เหตุที่ครูมีความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลกในระดับเห็นด้วยมาก ในขณะที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย สามารถอภิปรายได้เหมือนในด้านอื่นๆ สำหรับการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลก พบว่า ครูมีการปฏิบัติตนอยู่ในระดับมากในประเด็นของการวางแผนครอบครัว การเก็บออมเงิน การแสดงความห่วงใยคนรุ่นต่อไป การคิดถึงอนาคตที่ตนต้องการ และการศึกษาผลกระทบที่จะเกิดในอนาคตจากนโยบายของรัฐบาลในปัจจุบัน ซึ่งเห็นได้ว่าเป็นประเด็นที่ครูสามารถปฏิบัติได้ และมีการปฏิบัติเป็นบางครั้งอยู่แล้ว

2.7 ด้านการใช้ทรัพยากรโลก พบว่า ครูมีจิตสำนึกในความเป็นพลโลกในระดับมาก เนื่องจากเมื่อพิจารณาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลก พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลางในประเด็นของนโยบายที่ควรใช้ทรัพยากรและพลังงานของประเทศ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาเรื่องพลังงาน และทรัพยากรโลกพอสมควร ทั้งนี้ น่าจะเป็น เพราะ เป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจจากประชาชน และประเทศต่างๆ ทั่วโลก เพราะเป็นปัญหาที่กำลังคุกคามมนุษย์อยู่ บาร์เนย์ (Barney, 1980) ได้กล่าวไว้ว่า โลกในปี 2000 จะเต็มไปด้วยผู้คนที่มากขึ้น มลพิษมากขึ้น ความมั่นคงทางเศรษฐกิจน้อยลงและความแตกแยกที่มากขึ้น รวมไปถึงปัญหาประชากร ปัญหาทรัพยากร และปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งประชาชนทุกคนจะต้องเผชิญในวิถีทางต่างมากกว่าในปัจจุบัน รวมถึงโครงการรณรงค์ในระดับประเทศและในระดับโลก ที่กระตือรือร้นอย่างสม่ำเสมอ สิ่งเหล่านี้จึงน่าจะมีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจ ความคิดเห็น และการปฏิบัติตนของครูด้วย โดยพบว่า ครูมีความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลกในระดับเห็นด้วยมาก ในประเด็นของการวางแผนและการกระจายการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมและทั่วถึง สำหรับประชาชน และประเทศทั่วโลกโดยเท่าเทียมกัน และมีการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลกในระดับมาก ในประเด็นของการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และการนำกลับมาใช้ใหม่

2.8 ด้านการรู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม พบว่า ครูมีจิตสำนึกในความเป็นพลโลกในระดับปานกลาง เนื่องจากเมื่อพิจารณาจากความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลก พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อยในประเด็นของความหมาย และลักษณะของการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ซึ่งปกติเป็นประเด็นที่ได้รับการกล่าวถึงในหลายลักษณะจากนักวิชาการ โดยสิบบนนท์ เกตุทัต (2535) ได้กล่าวไว้ว่า เทคโนโลยี คือ การนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และศาสตร์อื่นมาผสมผสาน ประยุกต์ เพื่อสนองเป้าหมายเฉพาะตามความต้องการของมนุษย์ และหากเทคโนโลยีนั้นสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม เทคโนโลยีนั้นก็จะก่อเกิดเป็นประโยชน์ ทั้งต่อบุคคลและส่วนรวม แต่หากไม่สอดคล้องก็จะก่อให้เกิดปัญหาตามมามหาศาล ฟราเซียร์ (Frazier, 1985) กล่าวว่า เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือไม่ใช่วิเศษที่แก้ปัญหาได้ทุกอย่าง และพระเทพเวที (2532) ได้กล่าวถึงเทคโนโลยีที่เหมาะสมว่า มีลักษณะสำคัญคือ พยายามไม่ให้มีมลภาวะ ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะที่ใช้ทรัพยากรที่ทด

แทนไม่ได้ หรือใช้วัสดุที่หมุนเวียนได้ จะเห็นได้ว่าเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยการอ่าน และความสนใจติดตามข่าว แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้อยู่เสมอ จึงจะช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจได้ถูกต้อง

นอกจากนี้ งานวิจัยของฮาบิบ(Habib,1979) ก็พบว่า ครูมีความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีในระดับน้อยที่สุด แต่สิ่งที่ครูสนใจอ่านในระดับมากกลับเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับโลกาภิวัตน์ที่กว้างขวางพอ ดังนั้นจึงพบว่า ครูมีความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลกในระดับเห็นด้วยปานกลาง ในประเด็นของเทคโนโลยีในห้องเรียนมีประโยชน์จำกัด ไม่อาจแก้ปัญหาทุกอย่างของมนุษย์ได้ และไม่แน่ใจว่าจะช่วยให้ชีวิตมีความสุขขึ้นหรือไม่ รวมทั้งเห็นด้วยว่า เทคโนโลยีที่ดีต้องพัฒนามาจากสังคมนั้น และไม่มีเทคโนโลยีที่ปลอดภัยที่สุดสำหรับมนุษย์ แสดงให้เห็นว่า ครูพอมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกอยู่บ้าง พอที่จะเกิดความคิดเห็นในทางบวกเกี่ยวกับเรื่องนี้ แต่เมื่อพิจารณาจากการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลก พบว่าอยู่ในระดับมากในประเด็นของการเลือกใช้เทคโนโลยีในห้องเรียน การประยุกต์วิธีสอนใหม่ๆ นำวัสดุในห้องเรียนมาสอน ส่งเสริมให้นักเรียนใช้วัสดุท้องถิ่น เชิญผู้รู้ในห้องเรียนมาให้ความรู้แก่นักเรียน ซึ่งจากข้อปฏิบัติในที่ครูปฏิบัติในระดับมาก ก็เนื่องจากเป็นสิ่งที่คู่มือการสอนของครู และหลักสูตรได้แนะนำให้ครูทำอยู่แล้ว เป็นส่วนมาก

3. ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของจิตสำนึกในความเป็นพลโลกใน 3 ด้าน จากการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกกับความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลก ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกกับการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลก และระหว่างความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลกกับการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลก ซึ่งสามารถอภิปรายได้ว่า เป็นเพราะจิตสำนึกนั้นเป็นมิติด้านหนึ่งของเจตคติ ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 3 ประการคือ ด้านความรู้ (coognitive) ด้านความรู้สึก (affective) และด้านพฤติกรรม (behavior) และองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนี้ก็มีความสัมพันธ์กันโดยความรู้ความเข้าใจเป็นขั้นพื้นฐานของเจตคติที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกของบุคคล และความรู้สึกจะมีผลกระทบต่อการแสดงออกของบุคคลเช่นกัน (ศักดิ์-สุนทรเสณี, 2531 และดวงเดือน พันธุมนาวัน, 2519)

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยเรื่อง จิตสำนึกในความเป็นพลโลกของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตการศึกษา 9 ตามการรับรู้ของตนเอง ผู้วิจัยมีข้อคิดและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ผลจากการวิจัย พบว่า ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจิตสำนึกในความเป็นพลโลกในระดับปานกลาง โดยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกในระดับน้อย มีความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลกในระดับเห็นด้วยมาก และมีการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลกในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูมีจิตสำนึกในความเป็นพลโลกเป็นพื้นฐานพอสมควร สำหรับการจะถ่ายทอดทฤษฎะดังกล่าวให้แก่นักเรียน นอกจากนั้นครูส่วนใหญ่ยังเห็นด้วยว่า การสอนจิตสำนึกในความเป็นพลโลกให้แก่นักเรียนในระดับประถมศึกษาที่มีความเป็นไปได้ในระดับมาก ดังนั้นการบรรจุโลกศึกษาไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการปลูกฝังจิตสำนึกในความเป็นพลโลกให้แก่เด็ก จึงมีความเป็นไปได้เช่นกัน เพียงแต่ควรจะต้องมีการเตรียมความพร้อมของครูให้มากขึ้น ในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกในด้านการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างมนุษยชาติ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ผลกระทบของการกระทำของมนุษย์ที่มีต่อโลก จริยธรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบและการเอาใจใส่ต่อโลก การมองโลกเป็นศูนย์กลาง การมุ่งอนาคต การใช้ทรัพยากรโลก การรู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ฯลฯ

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จากการวิจัยที่พบว่า มีครูบางส่วนที่แสดงความคิดเห็นว่าการติดต่อสัมพันธ์กับชาติที่เจริญกว่า จะทำให้เยาวชนไทยถูกครอบงำทางวัฒนธรรมได้ง่าย และมีครูบางส่วนเห็นว่าไม่ควรบรรจุเรื่องโลกตัวไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ความคิดเห็นดังกล่าวจะเป็นอุปสรรคสำคัญสำหรับการนำแนวทางของโลกศึกษามาใช้ในหลักสูตรประถมศึกษา เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกในความเป็นพลโลกให้กับเยาวชนไทย ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตร จึงควรจะได้คำนึงถึงการเตรียมความพร้อมของครูด้วยการพัฒนาจิตสำนึกในความเป็นพลโลกของครูเสียก่อน โดยการจัดโปรแกรมเกี่ยวกับโลกศึกษา หรือการจัดอบรมด้านวิชาการเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีเกี่ยวกับโลกในประเด็นต่างๆสำหรับครูประถมศึกษา

2. ผลจากการวิจัยพบว่า ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกอยู่ในระดับน้อยที่สุดในเรื่อง การติดต่อกับพันธมิตรกับประเทศอื่นๆ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม คุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมของชาติต่างๆ และลักษณะการรวมกลุ่มของประเทศต่างๆ ซึ่งการจะช่วยให้ครูเกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับความเป็นพลโลก นอกจากครูจะต้องรู้จักค้นคว้าหาความรู้เองแล้ว สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตครู เช่น วิทยาลัยครู มหาวิทยาลัยต่างๆ ก็ควรจะต้องมีส่วนช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกดังกล่าวด้วย โดยการจัดทำหลักสูตร หรือโปรแกรมการศึกษาเกี่ยวกับคนและประเทศต่างๆ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของครูให้มีจิตสำนึกในความเป็นพลโลกในระดับที่มากพอที่จะนำไปถ่ายทอดให้กับเด็กต่อไป เนื่องจากสถานศึกษาเป็นสถานที่ที่ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้วิชาการต่างๆ อย่างเป็นทางการ ขณะเดียวกันก็ได้รับความรู้และคุณค่าต่างๆ สถานศึกษาจึงมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียนได้มาก

3. ผลจากการวิจัยพบว่า ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษา 9 มีจิตสำนึกในความเป็นพลโลกอยู่ในระดับปานกลาง โดยยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกอยู่ในระดับน้อย และครูยังขาดประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ซึ่งในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษาในแต่ละเขตการศึกษา สำนักงานเขตการศึกษาต่างๆ จึงควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เกี่ยวกับความเป็นพลโลก รวมถึงการส่งเสริมให้ครูนำความรู้ความเข้าใจดังกล่าวไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วย โดยการสนับสนุนให้มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่ให้ความสำคัญกับคนและชาติอื่นมากขึ้น การจัดโครงการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรฯ ที่ทั่วถึง และการจัดโครงการอบรมหรือโปรแกรมสำหรับครูเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับโลก รวมถึงวิธีการนำความรู้เหล่านั้นไปสอดแทรกกับการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หรือกลุ่มประสบการณ์อื่นๆ ด้วย

4. ผลจากการวิจัยพบว่า ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่สนใจอ่านข่าวการศึกษา ข่าวเศรษฐกิจ และข่าวต่างประเทศอยู่ในระดับปานกลาง โดยได้รับทราบข่าวและเหตุการณ์ต่างๆจากวารสาร นิตยสารในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังมีประสบการณ์การเดินทางอยู่เฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งอาจเป็นผลให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกอยู่ในระดับน้อย ดังนั้น ในฐานะผู้สอนนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยตรง ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตจึงควรจะได้มีการติดตามข่าวเกี่ยวกับคน และชาติอื่นาและประเด็นต่างๆเกี่ยวกับโลกให้มากขึ้นโดยการอ่าน ซึ่งจะช่วยให้ครูได้รับทราบข้อมูลได้ลึกซึ้งขึ้น และสามารถนำไปสอนให้กับเด็กได้อย่างถูกต้องต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับจิตสำนึกในความเป็นพลโลกของครูระดับประถมศึกษาอื่นา โดยศึกษาเปรียบเทียบระหว่างตัวแปรต่างๆ เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ฯลฯ
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับการนำจิตสำนึกในความเป็นพลโลกไปใช้ในการเรียนการสอนของครู โดยศึกษาว่ามีการนำไปใช้บ้างหรือไม่ มากน้อยเพียงใด
3. วิเคราะห์ตำรา หรือแบบเรียนในระดับประถมศึกษาว่า มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับคน และประเทศอื่นา รวมถึงประเด็นเกี่ยวกับโลกในประเด็นต่างๆมากน้อยเพียงใด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย